

2 Linna aukodanike valimisest

4 Hoolitse enda eest – see on oluline!

Narva-Jõesuu tuletorni avamine - selle suve tähtsündmus

Narva-Jõesuu tuletorni avamine küllastajatele oli kauaoodatud sündmus.

Narva-Jõesuu tuletorn on Eesti kõige idapoolsem tuletorn, mis asub Narva jõe läänekaldal. Tuletorn ehitati 1957. aastal Teise maailmasõja ajal hävinud vana tuletorni asemele. Valge-punasetriibulise betoonorni kõrgus jalamist on 31 meetrit ja tuletorni kõrgus merepinnast on 35 meetrit. Tuli plingib pimedal ajal aastaringelt. Tsükkel kestab 12 sekundit.

Pikka aega oli sissepääs tuletorni territooriumile suletud. Kuid augusti alguses avati Narva-Jõesuu tuletorn viimaks küllastajate jaoks ning külalised said ronida kõrgeimale platvormile ja nau-

tida vaateid Eesti pikimale liivasele mererannale, Narva jõe ja naaberriigile. Augusti algusest on tuletorni küllastanud rohkem kui 3000 inimest, kellest paljud olid pärit Eesti eri paigust ja mujalt.

Samal ajal valmistasid Narva-Jõesuu linnavalitsuse spetsialistid ette projekti „Narva-Jõesuu tuletorni küllastajatele avamise teostatavus-tasuvusanalüüsi koostamine“ tuletorni ligipääsetavuse parandamiseks, eri vanuserühmade huve arvestava kontseptsiooni väljatöötamiseks, finantsanalüüsi ja turundusplaanide koostamiseks.

Narva-Jõesuu tuletorni küllastajatele avamise teostatavus-tasuvusanalüüsi koostaja leidmiseks

on viidi läbi hange, mille tulemusena oli sõlmitud töövõtu-leping BDA Consulting OÜ-ga, kelle töörühma kuuluvad TTA spetsialistid finantsanalüüsi koostamises ja turunduses. BDA Consulting OÜ-l on laialdased kogemused TTA ja arengukavade koostamises, nt on nad koostanud Eesti Rahva Muuseumi arengukava ja tuntud Eesti turismitoodete kontseptsiooni.

„Alustades sellest, et kui me nüüd siia tulime, mõtlesime küllastaja teekonna peale – kuidas muuta see mugavamaks ja linnaruumi silmapaistvamaks, kuidas siduda tuletorni teenuste teenustega. Näiteks, nagu kuulsime, on plaanis avada tuletorni lähedal kultuuriala või

on vähemalt selline perspektiiv olemas,“ kommenteeris BDA Consultingu esindaja Ülle Puustusmaa.

Tema hinnangul, arvestades teisi linnaprojekte, nagu linna sadama arendamine, muuli ehitamine ja kultuurikvartali arendamine, muutub see koht turistidele veelgi atraktiivsemaks.

Riigi Tugiteenuste Keskus otsustas 06.09.2024 rahuldada Narva-Jõesuu linna projekti taotluse „Narva-Jõesuu tuletorni küllastajatele avamise teostatavus-tasuvusanalüüsi koostamine“ ning esimene töökoosolek toimus juba 10.09.2024, kus töörühma liikmed arutasid töögraafikut, põhisuundi ja partnerlust.

Projekti tulemusena oodatakse kompetentselt koostatud TTA, mis panustab linna võimekusse arendada asutuste ja ettevõtete võrku ning valmistada ette arendus- ja investeerimisprojekte,

mis omakorda aitavad pakkuda kvaliteetseid teenuseid turismi valdkonnas.

Projekti abikõlblik kogumaksumus on 18 971,00 eurot, millest toetuse määr on kuni 70% projekti toetatavatest kuludest ja maksimaalne suurus 13 279,70 eurot ja linna omafinantseering on minimaalselt 30% summas 5 691,30 eurot.

Projekti tähtaeg on 16.07.2025.

Projekti toetatakse Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetme „Kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmine“

Natalja Orava
arendusspetsialist

Foto: Dmitri Shutov
ja Natalja Orava

Olgina kaasaegse lennuvälja projekt muutub reaalsemaks

Narva-Jõesuu linnavalikogu otsus kehtestada Olgina lennuvälja detailplaneering on üks tähtsamaid samme selle lennuvälja tulevikurengu suunas.

Väikelennunduse lennuvälja loomise projekt, millesse paljud suhtusid algsest skeptiliselt, muutub reaalsemaks. Ida-Virumaa Investeeringusagentuuri (IVIA) juhtkonna sõnul, mis tegeleb selle projektiga, on neil tekkinud hea koostöö.

„Meil on selle projekti raames Narva-Jõesuuga tekkinud hea koostöö ja linn ise on väga huvitatud, et see projekt areneks. Mis on veel väga oluline, linn on teinud palju selleks, et kõik need detailplaneeringu kehtestamise protsessid oleksid võimalikult lühikesed ja toimuksid võimalikult kiiresti,“ räägib IVIA juht Teet Kuusmik.

Projekti järgmine etapp on selle maa omandamine riigilt, seejärel projekteerimine ja ehitamine. Samuti on hiljuti tehtud

lennuvälja äriplaani hindamine. „Ärimudel, mida me sellel territooriumil kasutame, on selline, et lennuvälja kõrvale tuleb äripark. Arendades seda äriparki, suudame ülal pidada kogu infrastruktuuri, mis on vajalik väikelennunduse jaoks Olginas. Kogu äritegevus, mis selles parkis toimub, on suunatud just

sellele sektorile. See hõlmab nii lennukite hoiustamise angaare kui ka nende remonti. Otsime ka ettevõtteid, kes on valmis tootma väikelennukeid,“ räägib Kuusmik.

Pärast selle projekti elluviimist peaks Olgina praeguse lennuvälja asemel olema kaasaegne lennuväli koos vastava infrast-

ruktuuriga, mis on võimeline aastaringelt vastu võtma väikelennukeid. Samuti on seal võimalik korraldada nii tellimus- kui ka regulaarseid reisijate lende.

ML

Fotonäitus pühendatud Narva-Jõesuu tuletornile

21. septembril avati Narva-Jõesuus Valgesaalis fotonäitus, mis on pühendatud linna sümbolile – Narva-Jõesuu tuletornile. Näituse avas Narva-Jõesuu huvikeskuse juhataja Natalja Mjatšina.

Fotokonkursi eesmärk oli leida tuletorni uudseid ja põnevaid vaateid. Kokku laekus konkursile 40 tööd, mis pakkusid žüriile keerulist ülesannet välja selgitada parimad. Iga foto on omanäoline ja jutustab oma loo, väljendades autorite armastust Narva-Jõesuu hiljuti küllastajatele avatud tuletorni vastu.

Žürii otsusel kuulutati välja järgmised võitjad:

1. koht: „Delfiin“, autor Anastasia Volkova
2. koht: „Vikerkaar“, autor Alina Lanman
3. koht: jagasid omavahel Kirill Jakusevi tööd „Udu“ ja Aleksei Nemovi „Vaade tuletornile linnulennult“

Rahvalemmikuks osutus Darja Akakjevi tööd „Õõvalve“ ja „Milline kohtumine!“. Näitusel on esindatud parimad konkursitööd ja see jääb avatuks oktoobri lõpuni. Kõik huvilised on oodatud küllastama!

Narva-Jõesuu Linnavalikogu 2. koosseisu 33. istung toimus 28. augustil.

Istungil langetati järgmised küsimused:

- muudeti Narva-Jõesuu Linnavalikogu 31.mai 2023. a määruse nr 39 „Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2023–2035 heakskiitmine“. On tegemist määruse „Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2023–2035 heakskiitmine“ muutmisega. Meile oluline on Narva-Jõesuu tuletorni ligipääsetavuse parandamine, selleks on siin ette nähtud 120 000 eurot.

- võeti vastu otsuse peremajade kasutusse andmisest. Alates augustist kasutab peremajasid SA Narva-Jõesuu Peremajad. SA asutamislepingu muutmise kokkulepe punkti 2.1 kohaselt SA asutajad annavad pärast Sihtasutuse asutamist sihtasutusele tasuta kasutamise lepingu alusel hiljemalt 02.09.2024. a üle. Asutamislepinguga võetud kohtuste täitmiseks otsustati kinnistutel E. Vilde tn 63, Narva-Jõesuu linn; Nurme tn 49, Narva-Jõesuu linn ja Metsa tn 34, Narva-Jõesuu linn asuvad ehitised (peremajad) anda SA-le Narva-Jõesuu Peremajad tasuta kasutusse määramata ajaks.

- võeti vastu otsuse linnavara kasutusse andmine tasulise hoonestusõiguse seadmiseks enampakkumise korras. Narva-Jõesuu Linnavalitsusele on viimase aasta jooksul korduvalt esitati taotlusi linna omandis oleva territooriumi

aadressil J. Poska 100, Narva-Jõesuu linn pikaajalisele rendile võtmiseks selle kinnistu arendamise eesmärgil. Pikaajalisele rendile võetavale kinnistule hoonete ehitamiseks on vajalik hoonestusõiguse seadmine. Narva-Jõesuu Linnavalitsus leiab, et lähtudes avalikest huvidest ning tuginedes asjaolule, et linnas hetkel puudub nii autokaravanide parkla kui ka avalikult kasutatav autopesula, on mõistlik alustada selle territooriumi arendamisega läbi avalikult kasutatava karavanide parkla, autopesula ja muu äriefunktsiooniga hoone ehitamise. Hoonestusõiguse aastatasu alghind enampakkumisel on 3000 eurot. Hoonestusõigus seatakse 50 aastaks.

- võeti vastu otsuse Vaivara lasteaia hoolekogu liikme volituste lõppemise ja uue hoolekogu liikme nimetamise kohta. Otsutati lõpetada volikogu liikme Mihhail Denissovi (14.07.2024 laekus Narva-Jõesuu Linnavalitsusele M. Denissovi digiallkirjastatud avaldus, milles ta palub lõpetada tema volitused Vaivara lasteaia hoolekogu liikmena hiljemalt 17.08.2024) volitused Vaivara Lasteaia hoolekogu liikmena alates 17. augustist 2024. Sama otsusega nimetati Vaivara Lasteaia hoolekogu liikmeks Roman Šabanin.

Järgmine istung toimub eeldatavasti 25.09.2024.

Linnavalitsuse supelranna reid

Narva-Jõesuu Linnavalitsus korraldas 21. augustil koostöös Politsei- ja piirivalveosakonnaga avalikus rannas (Liiva tänavast kuni Lembitu tänavani) ennetava reidi, et hoiatada lemmiklooma omanikke, kes rikuvad avaliku ranna reegleid. Samuti ka autode omanikke, kes eirasid sissesõidukeelumärke. Hoiatati suuliselt 6 koeraomanikku ja 4 autoomanikku. Ühtlasi hoiatati rikkujaid, et järgmisel kontrollimisel kirjutab politsei välja trahvi.

Septembris plaanivad linnavõimud korraldada järjekordse reidi, et hinnata, kuidas olukord korrarikkujatega on muutunud. Uudisele lisame ka reeglid, mille sätteid tuleb Narva-Jõesuu linna haldusterritooriumil järgida.

- **Koerte ja kasside pidamise eeskiri** <https://www.riigiteataja.ee/akt/411042014004>
- **Narva-Jõesuu linna heakorra eeskiri** <https://www.riigiteataja.ee/akt/412022014070>
- **Narva-Jõesuu linna supelranna korra eeskiri** <https://www.riigiteataja.ee/akt/428092013012>

Tatjana Antonova
Narva-Jõesuu Linnavalitsuse
keskkonnaspetsialist

Projekt „Narva-Jõesuu sadama ja jõeäärse territooriumi väljaarendamine atraktiivseks tõmbekeskuseks“ on edukalt lõpetatud

Riigihalduse ministri 07.05.2019. a määruse nr 25 „Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede“ § 18 lg 1 ja 2 alusel ning arvestades Riigi Tugiteenuste Keskuse poolt 28.09.2022. a kinnitatud taotlemisõigusega projektide nimekirja Riigi Tugiteenuste Keskus otsustas 31.05.2023 rahuldada projekti taotlust „Narva-Jõesuu sadama ja jõeäärse territooriumi väljaarendamine atraktiivseks tõmbekeskuseks“.

Projekti eesmärk on tõsta Narva-Jõesuu linna sadama ja jõeäärse piirkonna atraktiivsust uue esindusväljaku ja selle lähiümbruse väljaarendamise kaudu. Täna on sadama ja linnavalitsuse hoone vaheline ala välja arendamata, alakasutatud ning puudub ühtne terviklikkus ja integreeritus. Projekt näeb ette Narva-Jõesuu linna esindusväljaku ja selle ümbritseva ala terviklahenduse kujundamist ja projekteerimist. Projekteerimise raames oli koostatud maastikukujunduse visioon ja ruumiprogramm, mis annab tervikliku pildi arendatavast alast.

Projektala asub Ida-Virumaal, Narva-Jõesuu linnas. Projekteeeritav ala hõlmab olulist osa linna keskusest ning seda piiritlevad Jaan Poska, Suur-Lootsi ja Koidu tänavad, lisaks kuulub projekteeerimisalasse kõrge rekreatsiooni-tähtsusega Narva jõe kallas.

Põhiprojekti staadiumis on lahendatud esindusväljaku tsooni ruumiline paiknemine, linnainventar ja lava, lisaks Suur-Lootsi tn sõidutee osa, parkimine ja katendid. Väljaku elementidele on tagatud veevarustus ja kanalisatsioon, elektrivarustus ning väljakule on projekteeritud valvakaamerad. Kalda tn 2 ehk ranna tsoonis on lahendatud puhkeala teed, mänguväljakud, inventar ja haljastus.

Projekteerimistööd teostas K-Projekt AS.

Projekti toetatakse Maakondade arengustrateegiate elluviimise meetmest summas 98 688,90 eurot, millele lisandub linna omafinantseering 32 896,30 eurot. Projekti elluviimise periood: 2022-2024.

Sotsiaalosakonna teated

Tervise teenus Narva ujulas.

Alates 01.augustist 2024 kehtivad uued Narva ujula külastamise tingimused tervise teenuse raames ujula lahtiolekuaegadel: kell 7.00 -16.00: 4 eurot / 1 külastus (90 min), kell 16.00 – 22.00: 6 eurot / 1 külastus (90 min, koos saunaga). Tervise teenus on õigus saada vanaduspensionäridel, puudega inimestel (SKA poolt tuvastatud keskmine, raske või sügav puue) ning puuduva töövõimega inimestel.

Üliõpilase toetus

Toetuse summa: 75 euro kaks korda aastas, aprill ja oktoober. Kelle makstakse: riiklikult akrediteeritud õppekava alusel esimest kõrgharidust omandavale päevases ja avatud õppes kuni 26. aastasele (k.a) üliõpilasele.

Magistriõppes õppivale üliõpilasele makstakse toetust kuni 26 eluaastani (k.a).

Akadeemilisel puhkusel viibivale üliõpilastele toetusi välja ei maksta.

Taotlus saab esitada paberikandjal sotsiaalosakonda Narva-Jõesuus, Olginas või Sinimäel vastuvõtuaegadel või esitada digitaalselt allkirjastatud e-postile info@narva-joesuu.ee.

Taotluse vormi saab leida Narva-Jõesuu Linnavalitsuse kodulehel aadressil <https://narva-joesuu.ee/> või linnavalitsuse maja aadressil J. Poska 26, Narva-Jõesuu esimese korruse fuajees.

Veronika Stepanova
sotsiaalosakonna juhataja

Linna aukodanike valimisest

Märkamatu on jälle kätte jõudnud aeg hakata esitama kandidaate Narva-Jõesuu linna aukodaniku tiitlile.

Aukodaniku nimetus osutatakse isikule, kelle elu on tihedalt seotud Narva-Jõesuu linnaga, kelle elukorraldus on vastavuses ühiskonnas aktsepteeritavate normi- ja moraaliprintsiipidega, kes on pikka aega ja tulemuslikult tegutsenud Narva-Jõesuu linna hüvanguks, kelle teod on Narva-Jõesuu linnale tunnustust toonud ning kelle tegevus on toetanud Narva-Jõesuu linna arengut.

Vastavasisulisi ettepanekuid võivad teha kõik linna elanikud, juriidilised isikud ja linnavalikogu komisjonid.

Kandidaadi ülesseadmiseks on vaja esitada kirjalik ettepanek, milles peab olema kirjas ettepaneku tegija nimi, aadress või asukoht, telefon, autasustamiseks esitatava isiku nimi, autasustamiseks esitatava isiku töökoht või tegevusala ja teenete kirjeldus ning taotluse tegemise kuupäev ja ettepaneku tegija allkiri. Ettepaneku aukodaniku nimeta-

mise omistamiseks saate esitada linnavalitsuse kantseleisse kinnises ümbrikus, millel on märke „Aukodanik“ ja esitaja andmed.

Ettepanekute esitamise tähtaeg on hiljemalt 01. november 2024. Täpsemalt saate aukodaniku tiitli andmise kohta lugeda Narva-Jõesuu Linnavalikogu 31.03.2020 määrusest nr 84 „Narva-Jõesuu linna tunnustuse avaldamise kord“.

Ootame aktiivset osavõttu!

Monika Tinno
linnasekretär

Narva-Jõesuu Linnavalitsus

Välja on kuulutatud Linnavara kasutusse andmine tasulise hoonestusõiguse seadmiseks enampakkumise korras kinnistule J.Poska 100, Narva-Jõesuu linn.

Täpsem info: <https://www.osta.ee/enampakkumise-hoonestusõiguse-seadmiseks-j-poska-100-narva-joesuu-linn-218970656.html>

Lisainfo linnavaraspetsialist Ellen Eistre, tel. 3929016, 51919964, e-kiri: ellen.eistre@narva-joesuu.ee

Narva-Jõesuu Linnavalitsus

Peremehetu ehitise hõivamise teade

Narva-Jõesuu Linnavalitsus avaldab teadaande Vabariigi Valitsuse 8.08.1996 määruse nr 211 «Peremehetu ehitise hõivamise korra kinnitamine» punkti 9 alusel.

Narva-Jõesuu Linnavalitsus teatab, et on võtnud arvele peremehetu ehitise elamu Laagna külas Ubalehe katastrirükkusel tunnusega 51401:001:0648.

Ehitise omanike kohta andmed puuduvad.

Vastuväiteid ehitise peremehetuse või selle kohaliku omavalitsuse poolt hõivamise kohta palume esitada kahe kuu jooksul käesoleva teate avaldamisest aadressil J. Poska tn 26, Narva-Jõesuu linn, Narva-Jõesuu linn, 29023; e-post: info@narva-joesuu.ee.

Narva-Jõesuu noortekeskuse sünnipäev: 6 aastat soojust, sõprust ja rõõmu

Sel aastal tähistas Narva-Jõesuu noortekeskus oma kuuendat sünnipäeva ja nagu alati, oli õhkkond täis soojust ja rõõmu. September oli erakordselt päikeseline ja soe, mis võimaldas pidu traditsiooniliselt korraldada keskuse hubases tagahoovis.

Pidu oli ka suurepärase suvehooaja lõpp: grillil särisesid maitavad road, lõkkest tõusis suits ning õuel kajasis naer ja muusika. Noored mängisid õuemänge, võistlesid ja pildistasid end Polaroid-kaameraga, et talletada selle päeva hetked keskuse albumis. Igaüks võis jätta sinna oma soojad soovid ja

tänuõnad, täites albumi siiruse ja hoolivusega.

Erilist tähelepanu pöörati loovale ideele – armsa õnnitluskaardi joonistamisele oma lemmikkeskusele. Kirevad värvid ja osalejate fantaasia muutsid selle päeva eredaks sümboliks, tuletades kõigile meelde, et keskus ei ole ainult hoone, vaid koht, kus igaüks tunneb end koduselt. Üks peo peamisi tõmbenumbreid oli ainulaadne põgenemistuba, mis loodi spetsiaalselt sünnipäevaks. Saladused, mõistatused ja põnevad ülesanded ootasid kõiki, kes olid valmis end proovile panema lahenduste otsimisel ja saladuste avastamisel. See põgene-

mistuba on avatud terve kuu jooksul, et võimalikult paljud noored saaksid tunda seikluste ja meeskonnatöö vaimu. Põgenemistuba oli tõeline kingitus kõigile aktiivse ja intellektuaalse meelelahutuse armastajatele, lisades peole erilist põnevust.

Peo soe õhkkond soojendas südameid mitte ainult Narva-Jõesuu noortel, vaid ka Olgina, Narva ja Sinimäe noortel. Ja kui saabus hetk sünnipäevavõitluse küünlaid puhuda, soovis igaüks midagi – ja las see soov jääb isiklikuks, kuid peo atmosfäär täitis kõiki kindlusega, et ees ootab veel palju selliseid säravaid hetki. Erilist tänu avaldati kõige aktiivsemate-

le noortele, kes olid aasta jooksul teinud keskuse veelgi elavamaks ja sündmusterohekemaks. Nende energia ja entusiasm on see jõud, mis viib edasi ja inspireerib kõiki enda ümber.

See päev sümboliseeris sõprust, loovust ja kodust hubasust. Narva-Jõesuu noortekeskus on juba 6 aastat pakkunud oma külalistajatele sooje mälestusi ning iga aastaga tugevdanud inimestevahelist sidet, kelle jaoks see koht on muutunud tõeliselt oluliseks.

Me ootame endiselt kõiki külla ja oleme rõõmsad igapäev üle!
Oleme avatud: teisipäev-reede kell 15-19, laupäev kell 12-16 (Kesk 3)

Kui on vedur, on ka vagunid.....

02.juunil tähistasime Laagna Vanatares Eesti lipu 140.aastapäeva. Oli südamlilik ja sisukas pidu. Ükski ettevõtmine ei saa toimuda kui pole eestvedajaid ehk vedureid ja agaraid toetajaid ehk vaguniteid. Meil oli kõik olemas. Agaralt löid kaasa Narva-Jõesuu lasteaija- ja koolilapsed, laulu- ja tantsulapsed. Meil on tohutul vedanud, et on tegijaid ja kaasalööjaid, kellele ei pea pikalt seletama vaid kes linnulennult mõistavad püstitatud eesmärgi ja panustavad selle õnnestumisse. Aitäh teile! Miks ma sellest nüüd septembris räägin? Aga sellepärast, et nn lipu projekt ei lõppenud juunikuisel peoga vaid jätkus veel augusti lõpus. Tegusad projektis osalejad külastasid kahe päeva jooksul, 27.-28. augustil Eesti Rahva Muuseumi, Otepää pastoraati, Eesti lipule pühendatud mälestuskivi ja tagasitee kulges Sibulateed pidi. ERM-i väljapanekud on mitmekülgsed ja laia sisuga. ERMi muuseumi hulgas on üks ees, mis on eestlastele eriti oluline – see on meie esimene sinimustvalge lipp. Eesti Üliõpilaste Seltsile kuuluvat lippu saab näha

näitusel „Rahvas ja riik“. 1884. aastal õmmeldud lipp elas oma nooruspõlves üsna tormilist ja kirglikku n-õ tudengielu. Sellest pajatas meile pikalt muuseumi giid. Siira aukartusega vaatasingi oma esimest rahvuslippu, on Sibulatee siiski pigem Peipsi ääres looklev sihtkoht, kus elavad kõrvuti nii eestlased kui venelased ning mis on tuntud oma kultuuririkkuse poolest. Kaks rahvust ja kolm kultuuri, mida siia saabus saab oma silmaga kaeda. Võrattu samovaride kogum, imelised külateed ja värvilised majad, vanausuliste traditsioonid ja elu tänapäeval, oma loo talletamine ja edasi kandmine – kõik see oli nii omanäoline ja meelde sööbiv, et sõnadega võib hätta jääda, tarvis on oma silmaga näha ja kõrvaga kuulda. Koju jõudsin suure teadmiste pagasi ja rohkete muljetega, aga ka tänutundega tegijatele ja toetajatele Meie mitmekuist tegevust toetas Narva-Jõesuu LV, Kohalik Omaalgatuse Programm ja Eesti Kultuurkapital. Laagna Vanatares toimunud Eesti lipu 140.aastapäevale pühendatud tegevus sai väärikalt lõpetatud. Mis siis ikka, vedur kogub taas kütust ja vagunid on rööbastel ootel.....

Eevi Paasmäe
MTÜ Maarhvaselts Vanatares
juhatuse liige,
Eesti Lipu 140 projektijuht

Külaliikumise Kodukant MAAPÄEV 2024

Alustada tahaks tänuõnadega Ida-Virumaa Alutaguse, Jõhvi, Toila ja Lüganuse Vallavalitsustele ning Narva-Jõesuu Linnavalitsusele, kes leidsid võimaluse meid toetada ja tegid nii meie delegatsiooni osavõtu Külaliikumise Kodukant poolt Võrus korraldatud 15. Maapäeval võimalikuks. Tahaks veel meenutada ka seda, et esimese Maapäeva korraldas 1996 aastal Ida-Virumaa Külade Esindus Narva-Jõesuus. Täna on seda korraldanud kõik 15 maakonda.

Olen püüdnud gruppi kokku saada nii, et kaasatud oleksid maakonna kõik vallad ja Narva-Jõesuu linn, kelle koosseisu kuuluvad ka külad. Aitäh neile, kes leidsid aega meiega koos kaks toredat päeva veeta. Võru Maapäeva teemaks oli „Yunki küladele“ ja ta erines eelmisest mitmel moel. Kohe alguses pakuti meile Võru maitseid – omapäraseid väikesi suupisteid. Suupistelaua „Võrumaa maitseid“ koostamisel oli kasutaud 50 protsenti mahetoodangut. Samuti 50 protsenti Uma Meeki määrgisega võrumaist toodangut. Seejärel traditsioonilised avasõnad Võru linnapealt Kalvi Kõvalt, president Alar Kariselt, regionaal ja põllumajandusministrilt Piret Hartmanilt, korraldajatel ja väi-

ke kontsert kohalikest esinejatest ning üheskoos eri piirkondade esindajatega ühislauluks tuli lavale Nedsaja Küla Bänd. Meid esindas Aare Rebhan, esitati laul „Küla elab“. Sellele järgnes iga maakonna delegatsiooni ühislaul presidendi ja ministriga ning maakardile oma maakonna pulsetüki sobitamine. Ja käes oli aeg leida üles enda valitud teema mõttetalgutele sõitev buss ja uue seltskonnaga teele asuda. Mõttetalgud toimusid seitsmes eri külas Võrumaal järgmistel teemadel:

1. Kuidas hoida paigaidentiteeti ja põliskultuuri kaasaegses Eestis?
2. Kuidas olla kogukonnana arvestatav partner KOVile ja riigile?
3. Kuidas kasvatada noortes kogukonnatunnet ja panustamistahet?
4. Kuidas müüa kultuuri, aga kogukonda mitte maha müüa?
5. Kuidas suurendada kogukonna kasvatamise eesmärgil tööle panna?
6. Kui palju maksab üks kooskäiv kogukond?
7. Kuidas kogukond leevendab vanemaealiste kõrvalejätust ja üksinduseriski?

Mõttetalgute tulemuste kokkuvõtteid olid aluseks järgmisel päeval hääletatava dokumendi

„XV Eesti külade Maapäeva sõnumid Eesti juhtidele ja külakogukondadele aastateks 2024-2026“ koostamiseks.

Õhtuks kogunesid kõik 264 registreerunud osalejat Võru Koororotravikeskusesse, et jätkata juba meelelahutusliku osaga. Pärast majutust ja õhtusööki jõuti käia ka ujumas ning siis tantsupõrandale Nedsaja Küla Bändi saatel jalga keerutama.

Järgmisel hommikul „lükati päev käima“, kuulati eelmise päeva lühikokkuvõtteid mõttetalgute, tehti valik (hääletati) Maapäeva lõppdokumendi minevate sõnumite kohta. Toimus arutelu Maapäeva edasise formaadi üle. Ühine otsus – Maapäev oli, on ja jääb. Uuendusi on alati võimalik töö käigus teha. Huvitav oli kuulata Maapäevaliste poolt kokku pandud sõnumit leelotajate poolt esitatuna, Contra mahlakas sõnapruugis võro keeles, muistendina ja eesti keeles esitatuna.

Ja siis ühislaul, lõunasöök ja saidki otsa kaks toredat päeva. Oli meeldiv kokku saada vanade tuttavatega ja sõlmida uusi tutvusi.

Aitäh kõikidele meie delegatsiooni liikmetele, kes leidsid aja, võimaluse ja tahtmise veeta meeldiv nädalavahetus Lõuna-Eestis. Suur tänu ka korraldajatele, kes tagasid tegusa nädalavahetuse.

Täpsem materjal tutvumiseks on leitav : <https://kodukant.ee/tegemised/maapaev/>

Kaja Niinlaup
Ida-Virumaa Külade Esindus
Juhatusesimees

Õnnitleme sünnipäeva puhul!

ZINAIDA MURASHOVA
ALEXANDER TSAREV
MARGARITA SHELOMENTSEVA
VASSILI BEZNOSENKO
ÕILME VÄLJA
LEIDA MUUTRA
GALINA BOITSOVA
TATJANA KANTUROVA
ALLA HONCHAKOVA
VLADIMIR BELOKON
VALENTINA DENISOVA
ALEKSANDRA KARHU
LIILI LUKSO
TATYANA SYUKKALOVA
LARISSA TSÖSS
BORISS LEPIK
JELENA TOROKVEI
ZINAIDA ANTONENKO
SERGEY OKUNEV
EILA RAPPU
ALEXANDER KOMARKOV

Õnnitleme teid lapse sünni puhul!

OLIVIA LUKITŠEVA

Hoolitse enda eest – see on oluline!

Sügis toob tihti kaasa nohu ja viirushaigused. Terviseameti teatel on COVID-19 haigestumine taas kasvamas, ja kooliaasta algus soodustab viiruse levikut veelgi. Seetõttu on oluline vaktsineerida riskirühma kuuluvaid inimesi, kuna vaktsiinid pakuvad endiselt tõhusat kaitset selle raske haiguse vastu. Vaktsineerimine on turvaline ja efektiivne viis kaitsta end haiguste eest, mis levivad kiiresti ja võivad põhjustada tõsiseid tüsistusi.

Haigestumise riski vähendamiseks ning sügise muretuks nautimiseks järgige neid lihtsaid nõuandeid:

1. Tugevdage immuunsüsteemi: Lisage oma igapäevamenüüsse rohkem puu- ja köögivilju ning vitamiine, eriti C-vitamiini. Ingver, sidrun, mesi ja küüslauk on samuti head immuunsüsteemi turgutajad.

2. Vitamiinid: Eriti oluline on D-vitamiin, mida vajame sügisel ja talvel, kui päikesevalgust on vähe.

3. Puhastage käsi: Peske regulaarselt käsi seebi ja veega, eriti pärast õues käimist. Vältige näo puudutamist, et vähendada viiruste levimise ohtu.

4. Tuulutage ruume: Värske õhk aitab vähendada mikroobide hulka suletud ruumides.

5. Riituge vastavalt ilmale: Sügisilmad võivad olla muutlikud – hommikud

on soojad, öhtud jahedad. Kandke kihilisi riideid, et saaksite vajadusel riideid lisada või eemaldada.

6. Olge füüsiliselt aktiivne: Regulaarne liikumine tugevdab organismi. Isegi lühikesed jalutuskäigud värskes õhus toetavad tervist.

7. Jooge piisavalt vett: Sügisel muutub õhk kuivemaks, mis võib kuivatada limaskesti ja muuta need viirustele vastuvõtlikumaks.

8. Vähendage stressi: Stress nõrgestab immuunsüsteemi. Võtke aega puhkamiseks, joogaks või jalutuskäikudeks, et tunda end paremini.

9. Tagage kvaliteetne uni: Piisav uni aitab kehal taastuda ja tugevdada immuunsust.

Kui tunnete end haigena, jääge koju. Nii annate oma kehale võimaluse kiiremini paraneda ja vältite viiruse levitamist teistele. Kodus puhake, jooge sooje jooke ja hoolitsege enda eest – töö või koolis olles võite oma seisundit hoopis halvendada.

Ärge unustage hoolitseda oma tervise eest!

Veronika Stepanova
Sotsiaalosalakonna juhataja

Uus hooaeg Sinimäe Spordihoones

Sügis on Sinimäe Spordihoone jaoks sündmusterohke aeg. Septembris tähistas keskus oma 7. sünnipäeva, ja meil on hea meel teile meenutada, et jätkame tavapärasel korras, pakkudes mitmekesiseid tegevusi, mis aitavad teil hoida vormi ja head tuju.

Palun pange tähele, et oleme muutnud treeningute ajakava. Et olla kursis viimaste muudatustega, jälgige uuendusi kodulehel bronn.ee, kust leiame värskeimat infot treeningute ajakavade kohta ning saate ka registreeruda.

Sel hooajal jätkame tänavatreeningutega, kus kogunud treeneri juhendamisel saate parandada oma vastupidavust ja enesetunnet ning õppida õigesti jooksa. See on suurepärane võimalus veeta aega õues, aktiivselt sportida ja seada uusi sportlikke eesmärke. Liituge meiega

– treeningud sobivad kõigile, olenemata füüsilisest vormist!

Sügisene tippsündmus on laste jalgpallturniir, mis toimub 25. oktoobril. Noored jalgpallurid saavad näidata oma oskusi, samal ajal kui nende pered ja sõbrad saavad neile kaasa elada ja nautida tõelisi sportlikke emotsioone.

Meil on alati hea meel teid meie spordikeskuses näha! Püsige infoga kursis ja liituge meiega sel spordihooajal!

Kohtumiseni treeningutel!

Olga Schnayder
Sinimäe Spordihoone juhataja

Kas maastikusõiduki juhil peab olema juhtimisõigus? Kus üldse tohib sõita?

Maastikusõiduk on mootori jõul maastikul liikumiseks ettenähtud liiklusvahend, mis ei ole Liiklusseaduse tähenduses mootorsõiduk. Nii nagu kõikide mootorsõidukite puhul kehtib ka maastikusõiduki juhtimise reegel, et juht peab olema kaine ja omama juhtimisõigust. Samuti tuleb teada, kus üldse võib maastikusõidukiga sõita. ATV on mõeldud maastikusõiduks ja töötegemiseks, mitte asfalt- ja kruusateel kihutamiseks.

Maastikul, välja arvatud ranna ja kalda piiranguvööndis, võib maastikusõidukiga sõita või seda parkida üksnes maaomaniku või -valdaja loal. Maastikusõidukiga ei tohi sõita teel, välja arvatud jõgedes, teedes ja muude takistuste ületamiskohtades ning lumega kaetud teel, mis ei ole mootorsõidukitele ajutiselt läbitav, ning teel, kus seda lubab sellekohane liikluskorraldusvahend.

Kui suur trahv ootab vales kohas maastikusõidukiga sõitmise eest?

ATVde kasutajaid on igal aastal aina rohkem ning saab KOV üha enam teateid põldudel, kruu-

sateedel ja metsades ATVde või mootorsaanidega tehtavatest lõbusõitudest. Maaomanikud, kellele on lõbusõidu tagajärjel jäänud rahalised kahjud, teavitavad samuti politseid.

Kui tegemist on loata eramaal sõitmisega, siis saab rikkujat vastutusele võtta liiklusseaduse paragrahvi 260 alusel, mis tähendab maastikusõiduki liiklemise nõuete rikkumist, mille eest karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut. Kui maaomanikule on aga tekitatud kahju või on rikutud mõni põllukultuur, võib rikkujat oodata menetlus karistusseadustiku paragrahvi 218 lg 1 alusel, mis näeb ette vastutuse varavastase süüteo eest väheväärtusliku asja ja varalise õiguse vastu. Sellisel juhul võib kaasne da rahatrahv kuni 300 trahviühikut või kuni 30 päevane arest.

Narva-Jõesuu Linnavalitsus on kategooriliselt munitsipaalmaade kasutamise vastu maastikusõidukitega sõitmiseks!

Vladimir Varaksin
teedespetsialist

Oktoobrikuu üritused

04.10. kell 17:30 "Muusikaõpetaja päev", muusikakooli kontsert, Valge saal, Kesk 3

05.10. kell 10:00 Vanatare maalaat, Laagna külas

19.10. kell 17:00 Filosoofiaklubi "Sokrates ja MEIE", XXI sajandi filosoofia.
Lektor - filosoofiaprofessor Jelena Sergeichik. Valge saal, Kesk 3.

26.10. kell 16:00 Teater BASKEA "Смех через века" (vene keeles), Valge saal, Kesk 3

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD...

LEO TALBONEN
NIKOLAI JEGOROV
MARIA BULANOVITŠ
GALINA TARASSOVA
IGOR ANDREJEV
ALLA CHERNOVA

SÜGAV KAASTUNNE OMASTELE